

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Finstämt om livets dramaturgi

Möller-Sibeliuss, Anna

Published in:
Vasabladet

Published: 10/02/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Möller-Sibeliuss, A. (2021). Finstämt om livets dramaturgi: Recension av Ann-Helen Attianeses diktsamling *Kursiv melankoli*. *Vasabladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201219801>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Ann-Helen Attianese, Kursiv melankoli. Marginal 2021.

Melankolisk dikt i pandemins tid

Ann-Helen Attianeses nya diktsamling "Kursiv melankoli" är den andra delen i en planerad trilogi om hemhörighet, "om rötter som söker fäste – och fötter som fortsätter vandra", enligt baksidestexten. "Utmarker" som kom ut 2014 är den första delen och det ska bli intressant att få läsa den tredje och se vilken helhet det blir.

I bokens författarpresentation står det att Attianese är tillfälligt bosatt i Maxmo sedan tre decennier. Också den paradoxen säger något om trilogins tema, och om livets dramaturgi.

Ungefär halvvägs i diktsamlingen hejdas läsningen av två rader i fetstil: "här tar första akten slut / innan den knappt hann börja" och lite senare konstateras att "meningen ännu är oklar" och att slutet alltid hänger "lite löst i luften".

Det får mig att associera till något jag nyligen läst, nämligen en replik i Karin Smirnoffs roman "Första akten" från 1930, där en karaktär utbrister:

"När slutar något med sista akten! Allt löper ut med första akten." och "När slutar något i livet med punkt? Allt slutar med komma, allt!"

Hos Attianese blir det kanske inte riktigt så, för i den sista dikten har jaget ändå "vallat hem" alla sina jag och sitter stilla i båset. Det är kompositoriskt sett ett tydligt slut och de sista sidorna bildar en avdelning rubricerad "tredje akten, vågen, åldern".

Men hela diktsamlingen uppfattar jag som ett sätt att försöka förstå de rumsliga och tidsmässiga sammanhangen och sig själv i dem, som ett balanserande mellan det disparata och sammanhängande, mellan det undflyende och det lyriskt begripliga: "någon plinkar toner ur det förflutna / förstår vad de inte säger".

Det handlar också om att försöka kommunicera och att misslyckas med det, men ändå fortsätta:

"på resignerade platser utan levande genljud / drunknar dikter i gölar med trasiga kanter // vad menar du med det // (här påträngande tystnad) // anvisningar, alternativ / saknas"

Ja vad menas med det? Åtminstone inget som kunde sägas på annat sätt, och det känns som om Attianeses dikter lyckades ta sig över gårdsgården där prosan måste göra halt. Men också som om det fanns lakuner för att texten inte ska bli det torgförande av hjärtats lust och kval, som författaren med hänvisning till Carl Snoilsky vill undvika. Jag lägger band på min impuls att vilja veta mera, att läsa texten som en livsberättelse.

Diktsamlingens titel är ett fruktbart lån från den finska poeten Eino Santanens uttryck "kursiivinen melankolia". Det ger Attianese anledning att reflektera över skillnader mellan språk och att spela med översättningsfel och deras lyriska potential. I titelns allusion finns också en identitet upplöskad ur det förflutna: "En gång hette även jag Santanen och talade finska närmast obehindrat."

I Attianeses diktsamling går tiden av på mitten och det föds "ett före och efter corona". Pandemin sammanfaller med en personlig kris som bland annat har med ett förlorat engagemang i världen att göra:

”trodde mig rädda världen / men räddade knappt mig själv // hjul är väl till för att snurra / och tänder för att bitas ihop //men när det blåser blåser jag bort”

En (manligt) stoisk hållning är inte lösningen utan snarare en byggmästaraktig bejakelse av det harhjärtade och svaga eller av det nedsuttet noppiga, av försoffad oföretagsamhet medan dagarna passerar. Melankolin får hållas och verkar småningom suddas ut utan klar övergång: ”när det är som mörkast blir det ljust / det grå vet inte sina gränser”.

Attianeses diktsamling handskas finstämt lyriskt med alla sina erfarenheter, mjukt slipade av assonanser och allitterationer, om inte av tid. Den är lokaliserad i en stiliserad österbottnisk landsbygdsmiljö, förankrad i kvinnoliv och i ett själslandskap i dimma och kris. Jag kan inte tematiskt sortera allt som finns där men jag tycker mig, precis som diktjaget, förstå vad som inte sägs.

Anna Möller-Sibeli